

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BD/336/50/88

ROZMOWY PRZY OKRĄGŁYM STOLE NADZIEJE I SCEPTYCYZM

Komunikat z badań

Grudzień 1988 r.

Opinie społeczeństwa o przygotowaniach władz państwowych do rozmów z opozycją CBOS rejestruje od czerwca 1988, kiedy to po raz pierwszy kierownictwo PZPR na Plenum Komitetu Centralnego zadeklarowało publicznie gotowość ich podjęcia. Stwierdzono wtedy znaczną dezorientację badanych i polaryzację ich poglądów. Odsetek odpowiedzi "trudno powiedzieć" wynosił - zależnie od stopnia złożoności spraw poddanych ocenie - od ponad 30 do 60, a pozytywne i negatywne opinie rozkładały się w proporcji 50:50¹. W późniejszych badaniach, przeprowadzonych po pierwszych spotkaniach C.Kiszczaka z L.Wałęsą (15-23 września 1988) i w okresie oczekiwania na spełnienie zapowiedzi o rozpoczęciu obrad w połowie października (12-18 październik 1988) nastąpiła pewna krystalizacja opinii, wzrosła jednomyślność co do potrzeby odbycia takich rozmów oraz szans ich powodzenia². Od 50 do 60% respondentów dostrzegało w nich możliwość zmian na lepsze i mniej więcej tyle samo wierzyło, że zakończą się pomyślnie. W badaniu zrealizowanym w dniach 10-13 listopada, a więc już po kontrowersjach w sprawie warunków rozmów, o te same sprawy trzeba było pytać inaczej. Już nie o następstwa rozmów przy "okrągłym stole", a o stosunek do tezy o poprawie sytuacji w wyniku rozmów tego typu, nie o istnienie w ogóle szans powodzenia tych rozmów, co było zasadne w okresie przygotowań do "okrągłego stołu", ale o ich wielkość. Po upływie dwóch miesięcy nie zmienił się zasadniczo poziom społecznej obojętności wobec takich rozmów czy braku orientacji (ok. 20-25% odpowiedzi "trudno powiedzieć"), a także stopień akceptacji samego zamysłu (tab.1). Drastycznie pogorszyły się natomiast oceny szans ich powodzenia (tab.2).

Zarówno z ogólnych wypowiedzi respondentów w kwestii wpływu rozmów typu "okrągły stół" na poprawę sytuacji w kraju, jak i ze wskazań na konkretne cele takich rozmów wynika, że częściej upatrują w nich możliwość osiągnięcia konsensusu społecznego niż usankcjonowania pluralizmu politycznego. Częściej cenią oni ideę dialogu, porozumienia, dogadania się (19,8% odpowiadających na

¹ Patrz *Spółeczny odbiór VII Plenum KC PZPR*. CBOS czerwiec 1988 r.

² Patrz *Wokół okrągłego stołu*. CBOS październik 1988 r.

Tabela 1

Przewidywania co do zmian w wyniku rozmów przy "okrągłym stole"	Respondenci według terminów badań					Stosunek do tezy o poprawie sytuacji w wyniku rozmów typu "okrągły stół"
	IX '88		X '88	XI '88		
	a	b	c	a	b	
Jest nadzieja, że coś się zmieni na lepsze	19	22	19	.	.	Zdecydowanie pozytywny
	.	.	.	14	16	
Może coś się zmieni, ale nie jest to takie pewne	38	42	40	.	.	Raczej pozytywny
	.	.	.	40	40	
Nic się nie zmieni	13	12	18	.	.	Raczej negatywny
	.	.	.	17	18	
Będą zmiany na grosze	1	1	1	.	.	Zdecydowanie negatywny
Nie będzie poważnych rozmów, skończy się na zapowiedziach	7	7	10	.	.	
	.	.	.	4	4	
Trudno powiedzieć	32	15	10	25	21	Trudno powiedzieć

a - ogólnopolska próba dorosłej ludności; b - pracujący w gospodarce uspołecznionej wyodrębnieni z próby ogólnopolskiej; c - próba pracujących w gospodarce uspołecznionej.

Tabela 2

Odpowiedzi na pytanie: "Czy istnieją szanse powodzenia rozmów przy <<okrągłym stole>>?"	Respondenci według terminów badań					Ocena wielkości szans powodzenia rozmów przy "okrągłym stole"
	IX '88		X '88	XI '88		
	a	b	c	a	b	
Zdecydowanie istnieją	6	7	5	.	.	Bardzo duże
	.	.	.	1	1	
Raczej istnieją	41	45	41	.	.	Duże
	.	.	.	12	11	
Raczej nie istnieją	17	18	26	.	.	Niewielkie
	.	.	.	48	51	
Zdecydowanie nie istnieją	3	4	5	.	.	Żadne
	.	.	.	13	15	
Trudno powiedzieć	32	26	22	25	21	Trudno powiedzieć

a - ogólnopolska próba dorosłej ludności; b - pracujący w gospodarce uspołecznionej wyodrębnieni z próby ogólnopolskiej; c - próba pracujących w gospodarce uspołecznionej.

pytanie) niż stworzenie płaszczyzny dla ścierania się interesów społecznych i politycznych (13,8%). Jako cele rozmów częściej wymieniają osiągnięcie spokoju w kraju (8,4%), poprawę sytuacji gospodarczej (4,4%), mobilizację społeczną (4,1%), normalizację sytuacji politycznej (3,3%) niż legalizację opozycji (2,4%), upodmiotowienie społeczeństwa, demokratyzację systemu (2,0%), stworzenie mechanizmu zapewniającego wpływ polityczny potencjałowi intelektualnemu ze środowisk niezależnych od PZPR i co najmniej obojętnych wobec niej (2,0%). W pozostałych wypowiedziach podkreślano większe znaczenie działania, poprawy sytuacji gospodarczej, a głównie bytowej niż rozmów, dyskusji (8,9%) oraz zwracano uwagę na trudności osiągnięcia kompromisu czy to ze względu na wielkość różnic, chęć wymuszenia na partnerze ustępstw, brak tradycji osiągania kompromisów politycznych (9,0%) czy też z powodu stanowiska opozycji (3,8%) lub władz (3,5%).

Podobny pogląd na źródła trudności w zorganizowaniu omawianego spotkania wyrażali badani w odpowiedzi na pytanie, kto jest winien przeciąganiu się przygotowań do rozmów przy "okrągłym stole":

w równym stopniu władza i opozycja	37,3%
bardziej opozycja	19,0%
bardziej władza	18,0%
ani władza, ani opozycja, przygotowania do takich rozmów muszą trwać długo	6,5%
trudno powiedzieć	19,1%

Mimo że pytanie zadane w badaniu wrześnieowym brzmiało nieco inaczej (chodziło o intencje obu stron), możliwe jest porównanie poglądów. Wykazuje ono wzrost nieufności do intencji opozycji.

Opinie o intencjach obu stron

Obie strony chcą porozumienia	34,8%
Jedna ze stron chce porozumienia, brak zdania o chęciach drugiej	14,1%
Władza nie chce porozumienia, opozycja chce	11,6%
Opozycja nie chce porozumienia, władza chce	5,4%
Obie strony nie chcą porozumienia	8,7%
Jedna ze stron nie chce porozumienia, brak zdania o chęciach drugiej	3,7%
Brak zdania o chęciach obu stron	21,4%

Jeszcze wyraźniejszy jest krytycyzm badanych wobec lansowanego przez L.Wałęsę składu "okrągłego stołu". Stosunek do osób, które stały się przedmiotem pierwszej kontrowersji wokół "okrągłego stołu" - J.Kuronia i A.Michnika, jest raczej negatywny. Przy umiarkowanej ich znajomości (deklarowało ją ok. 50%) trzykrotnie (w przypadku J.Kuronia) i dwukrotnie (A.Michnika) więcej respondentów wyraża do nich nieufność niż zaufanie. Dzieje się to w sytuacji, gdy główni negocjatorzy: C.Kiszczak, L.Wałęsa i S.Ciosek, a także takie osoby, jak W.Frasyniuk czy B.Geremek uzyskują mniej więcej tyle samo głosów zaufania co nieufności, a wiele osobistości częściej spotyka się z zaufaniem niż nieufnością, przy tym sporo jest też takich, wobec których nieufność wyrażano sporadycznie. Spośród znanych dość powszechnie, bo przynajmniej przez 30% respondentów z próby ogólnopolskiej, dotyczy to A.Gieysztora i S.Kwiatkowskiego (tab.3).

Złożoność poglądów społeczeństwa widać w zestawieniu odpowiedzi na pytanie o szanse powodzenia rozmów i korzyści, jakie mogą z nich płynąć. Dominuje brak zdania oraz przekonanie, że rozmowy te "nie mają szans powodzenia, ale przyniosą pożytek".

Ocena szans rozmów i ich ewentualne następstwa

Mają szanse powodzenia i przyniosą pożytek	11,2%
Mają szanse powodzenia, ale nie przyniosą pożytku	0,9%
Nie mają szans powodzenia, ale przyniosą pożytek	31,3%
Nie mają szans powodzenia i nie przyniosą pożytku	17,9%
Trudno powiedzieć	37,3%

Przedstawione wyżej opinie różnią się nieco częstością występowania w poszczególnych grupach społecznych³, są też w mniejszym lub większym stopniu pochodną ogólniejszych postaw politycznych. Da się tu wyodrębnić dwa typy poglądów kształtujących te postawy. Po pierwsze przewidywania co do przyszłej sytuacji kraju czy też oceny aktualnego stanu rzeczy w tych kwestiach, które ważą na przyszłości (np. stan nastrojów społecznych, poparcie społeczne dla nowego rządu, jego stosunek do udziału opozycji w sprawowaniu władzy), będące wyrazem optymistycznego lub pesymistycznego nastawienia badanych. Po drugie opinie, w których manifes-

³ Szczegółowe dane w aneksie.

Tabela 3

w procentach

Nazwiska osób proponowanych do rozmów przy "okrągłym stole"	Stosunek respondentów do poszczególnych osób		
	zaufanie	nieufność	brak zdania i niezna- mość osoby
L.Wałęsa	47,9	45,0	5,2
C.Kiszczak	39,8	39,2	19,3
A.Gieysztor	31,6	5,2	62,4
J.Ozdowski	28,1	13,9	57,1
S.Kwiatkowski	26,4	5,1	67,7
S.Ciosek	22,2	29,3	47,2
J.Szczepański	19,7	3,7	75,4
A.Orszulik	17,2	8,1	73,9
W.Frasyniuk	17,0	23,2	58,0
B.Geremek	16,3	15,9	67,3
A.Michnik	15,2	34,1	49,6
J.Kuroń	14,1	47,9	36,9
T.Mazowiecki	12,4	8,5	78,2
A.Wielowieyski	10,5	3,7	84,9
A.Stelmachowski	10,3	3,0	85,9
J.Reykowski	10,0	3,9	85,4
H.Sienkiewicz	8,6	5,0	85,6
A.Bodnar	8,1	3,3	87,8
R.Bugaj	8,1	8,7	82,6
R.Sosnowski	7,2	3,6	88,4
J.Janowski	6,2	3,9	89,2
J.Merkel	4,8	4,2	90,4
L.Kaczyński	4,2	2,7	92,4
M.Krajewski	3,9	3,3	92,1
S.Wiśniewski	3,5	2,5	92,9
B.Strózek	3,2	2,5	93,5
B.Dembowski	2,3	2,7	94,4
J.Baszkiewicz	1,7	1,7	95,4
J.Jabłocki	1,6	2,1	95,5

tuje się zaufanie lub nieufność czy to do partii i rządu, czy też do "Solidarności".

Nastawieni optymistycznie częściej niż pozostali dostrzegają szanse powodzenia rozmów przy "okrągłym stole". Poglądy badanych w kwestiach wyszczególnionych w tabeli 4 pozwalają w znacznym procencie przewidywać opinie o szansach powodzenia rozmów przy "okrągłym stole". Okazuje się też, że z reguły patrzą oni na te kwestie bardziej optymistycznie niż na szanse "okrągłego stołu".

Dostrzeganie szans powodzenia rozmów przy "okrągłym stole" to jeszcze jeden wyraz przekonania, że w Polsce będzie następować normalizacja sytuacji. Jest ono w jakiejś mierze niezależne od ocen aktualnej sytuacji politycznej, gospodarczej czy materialnej społeczeństwa. Tytułem przykładu powiedzmy, że respondenci oceniający sytuację polityczną jako złą, ale widzący szanse jej poprawy częściej dostrzegają szanse powodzenia rozmów niż ci, którzy uważają, że jest ona dobra i pozostanie bez zmian. Podobnie przewidujący pogarszanie się sytuacji patrzą bardziej pesymistycznie niż ci, według których jest ona zła i taka pozostanie. Na ocenę szans "okrągłego stołu" nie wpływają też preferencje polityczne wyrażające się w odpowiedziach na liczne w listopadowej ankiecie pytania o rząd i jego pierwsze posunięcia czy też w innych wypowiedziach pozwalających zaklasyfikować badanych do grona zwolenników partii i rządu lub opozycji, "Solidarności" i L.Wałęsy. Charakterystyczne, że jedynymi odpowiedziami różnicującymi opinie o szansach poprawy sytuacji w kraju w wyniku rozmów rządu z opozycją są te, na podstawie których można zaklasyfikować badanych jako zdeklarowanych zwolenników opozycji (pozwała to w 8,0% przewidzieć stanowisko w kwestii znaczenia rozmów typu "okrągły stół" dla poprawy sytuacji w kraju i L.Wałęsy (7,0%).

Zarówno nastawienia badanych (i ze znacznie większą siłą niż poprzednio), jak też preferencje polityczne dotyczące prawie wszystkich spraw, o które pytano w ankiecie, różnicują odpowiedzi na pytanie o to, kto jest bardziej winien przeciągnięciu się

Tabela 4

Kwestie poddane ocenie	Procent	
	wyjaśnienia opinii o powodzeniu "okrągłego stołu" przez poglądy w poszczególnych kwestiach	pozytywnych wypowiedzi w poszczególnych kwestiach
Powodzenie reformy gospodarczej	10,5	26,7
Perspektywy sytuacji politycznej (poprawi się, pozostanie bez zmian, pogorszy się)	8,5	28,4
Nastroj, z jakim patrzy się na przyszłość kraju (z nadzieją, z nadzieją i obawą, z obawą)	8,5	14,4
Przewidywania na temat rozwoju sytuacji w Polsce (będzie następowało uspokojenie, nie będzie większych zmian, będzie zwiększało się napięcie)	8,3	8,8
Szanse porozumienia się Polaków w najważniejszych sprawach	8,1	43,1
Poparcie społeczne dla rządu Rakowskiego	6,8	29,9
Szanse realizacji programu tego rządu	6,7	40,4
Ocena nastrojów w najbliższym środowisku (odprężenie i zadowolenie, apatia i rezygnacja, niepewność jutra, frustracja, brak wiary w poprawę)	6,3	16,5
Perspektywy warunków materialnych społeczeństwa (poprawią się, pozostaną bez zmian, pogorszą się)	6,3	24,4
Perspektywy sytuacji gospodarczej (poprawi się, pozostanie bez zmian, pogorszy się)	6,2	32,7
Szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego przy kontynuacji polityki władz	5,7	45,3
Sposób traktowania propozycji udziału opozycji w rządzie (akt dobrej woli wobec opozycji, chwyt propagandowy)	5,5	29,9
Poprawa sytuacji w wyniku realizacji programu nowego rządu	5,2	63,8

przygotowań do rozmów przy "okrągłym stole", oraz o zaufanie do niektórych ich potencjalnych uczestników (tab. 5). Wobec S.Cioska, C. Kiszczaka, S. Kwiatkowskiego, J. Ozdowskiego częściej deklarują je ci respondenci, którzy akceptują działalność rządu, przyznają mu rację w sporach z opozycją, optymistycznie patrzą na przyszłość i postrzegają sytuację polityczną, gospodarczą i materialną jako co najmniej znośną. Z kolei W.Frasyniuk, B. Geremek, J.Kuroń i A.Michnik częściej cieszy się zaufaniem osób o przeciwstawnych poglądach. W przypadku powszechniej znanych potencjalnych negocjatorów przy "okrągłym stole" jedynie stosunek do A.Gieysztora nie pociąga za sobą preferencji w kwestiach politycznych.

Z reguły poglądy polityczne wyznaczają w większym stopniu stosunek do potencjalnych negocjatorów ze strony "Solidarności", zwłaszcza gdy przedmiotem rozważań są sprawy, które dotyczą jej bezpośrednio. Wynika to prawdopodobnie z tego, że nastawienie do przedstawicieli władz może być pochodną ich dotychczasowej działalności, natomiast reprezentanci drugiej strony są kojarzeni tylko z "Solidarnością". Wśród wymienionych w tabeli 5 ważniejszych kwestii różnicujących stosunek do kontrowersji wokół "okrągłego stołu" brakuje jedynie problemu następstw reformy gospodarczej. Można zaryzykować twierdzenie, że zróżnicowanie poglądów - niewielkie zresztą - na te tematy wynika z przesłanek innych niż polityczne. Natomiast wyrazem politycznego zróżnicowania społeczeństwa polskiego wydaje się być opinia o tym, kto jest winien przeciąganiu się przygotowań do "okrągłego stołu". Podział społeczeństwa na tych, którzy winę za to przypisują opozycji lub władzy bądź obu siłom politycznym w równym stopniu, jest powiązany z poglądami badanych w większości kwestii. W tej sytuacji znak równości między liczbą osób przypisujących obu stronom winę za brak porozumienia a liczbą sympatyków władzy i "Solidarności" świadczy o wyraźnej dominacji "środką politycznego". Uwidacznia się ona tutaj bardziej niż w przypadku pozostałych problemów politycznych, bo jest to sprawa o zasadniczym ciężarze gatunkowym.

Tabela 5

Kwestie będące przedmiotem wypowiedzi	Procent wyjaśnienia ^{a)} przez stanowisko w poszczególnych kwestiach									
	2	deklarowanego zaufania do:								
		3	4	5	6	7	8	9	10	
1	odpowiedzi na pytanie: "Kto Pana(i) zdaniem jest bardziej winien przeciąganiu się przygotowań do rozmów przy <<okragłym stole>>?"	S. Cioska	C. Kiszczaka	S. Kwiatkowski	J. Ozdowski	W. Frąsyńska	B. Geremka	J. Kuroń	A. Michnika	
Przywrócenie "Solidarności"	36,7	6,1	11,6	9,8	x	26,2	35,4	28,2	32,3	
Akceptacja działalności M. Rakowskiego	33,3	14,2	19,2	16,2	14,0	15,2	22,8	22,8	21,3	
Szanse porozumienia się Polaków w najważniejszych sprawach	33,3	16,9	19,0	8,1	13,2	14,5	19,8	15,9	15,6	
Poprawie dla strajków w związku likwidacją Stoczni Gdańskiej	31,2	9,0	12,6	9,1	6,5	24,9	27,3	30,3	29,9	
Służność decyzji o likwidacji Stoczni Gdańskiej	30,1	5,0	8,3	5,7	6,2	18,8	27,7	26,8	24,9	
Zgodność działalności rządu z interesami społeczeństwa	28,2	13,2	16,9	15,8	15,0	14,1	18,0	16,8	17,2	
Cofnięcie decyzji o likwidacji Stoczni Gdańskiej	28,1	4,0	7,0	6,2	x	18,5	27,8	26,9	26,7	
Trafność wyboru M. Rakowskiego na premiera	27,9	11,3	17,0	8,8	11,1	14,5	18,8	18,2	18,1	
Szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego przy kontynuacji polityki władz	27,5	13,8	17,7	11,4	16,4	13,1	16,8	13,2	14,7	
Zgodność działalności L. Wałęsy z interesami społeczeństwa	26,7	x	6,7	6,8	x	27,5	32,7	25,2	26,2	
Zaufanie do M. Rakowskiego	26,0	14,0	18,4	9,0	10,3	11,5	19,1	13,8	14,8	
Zgodność działalności opozycji (przeciwników PZPR) z interesami społeczeństwa	25,0	6,3	8,0	6,3	x	22,3	25,0	21,7	24,8	
Poparcie społeczne dla rządu M. Rakowskiego	23,3	14,7	17,4	11,2	10,8	10,4	19,4	15,8	15,1	
Zgodność działalności W. Jaruzelskiego z interesami społeczeństwa	22,8	12,8	18,5	10,5	16,3	12,0	15,9	10,8	15,2	
Perspektywy reformy gospodarczej	22,1	10,1	12,8	9,3	11,7	9,6	11,3	9,8	11,3	
Wpływ programu rządu na poprawę sytuacji kraju	22,5	11,2	13,2	10,5	7,0	15,1	9,7	x	x	
Zgodność działalności PZPR z interesami społeczeństwa	20,8	19,4	21,4	10,8	14,6	9,5	14,0	11,6	14,6	
Wpływ mianowania Rakowskiego premierem na wzrost zaufania społeczeństwa do władzy	20,2	10,2	15,4	8,1	7,3	7,1	14,3	12,2	9,8	
Perspektywy warunków materialnych społeczeństwa	20,0	11,0	12,3	8,7	13,9	8,1	9,7	10,4	9,2	
Nastroje w związku z przyszłością kraju	19,4	11,4	13,2	7,6	9,6	13,0	9,4	9,7	10,8	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Osobisty stosunek do mianowania M. Rakowskiego premierem	18,5	11,1	12,1	8,3	10,1	7,6	15,4	13,0	12,7
Szanse realizacji programu rządu	18,8	11,2	14,1	10,5	9,4	7,0	15,1	9,9	7,1
Społeczne nastroje towarzyszące powołaniu nowego rządu	17,5	8,9	10,8	9,3	9,8	7,2	14,1	11,3	7,9
Intencje przyswiewiające premierowi przy proponowaniu opozycji udziału w rządzie	17,3	8,7	11,4	x	10,5	7,1	11,5	8,3	9,1
Perspektywy sytuacji gospodarczej	17,3	12,3	11,5	6,7	14,4	9,7	9,9	9,3	11,4
Aktualna sytuacja polityczna	16,4	5,9	7,9	8,9	8,1	6,4	6,7	11,3	7,7
Porównanie rządu M. Rakowskiego z poprzednim	15,9	9,5	10,3	7,8	9,5	10,5	14,4	14,4	10,8
Przeznaczenie trzech miejsc w rządzie dla opozycji	15,7	6,3	7,3	x	x	11,2	17,0	8,6	11,6
Perspektywy sytuacji politycznej	14,3	9,7	10,4	6,1	11,8	6,9	5,7	10,5	9,0
Możliwość wybuchu otwartego konfliktu w Polsce	13,0	7,1	8,5	7,1	7,8	x	7,0	9,7	7,2
Przewidywania co do rozwoju sytuacji	12,4	x	7,0	x	x	7,4	8,0	6,7	7,1
Aktualna sytuacja w kategoriach spójności - napięcia	11,8	x	x	x	x	5,1	9,2	6,8	5,8
Żądania opozycji wobec premiera	11,4	x	5,2	x	x	6,0	11,1	5,0	7,4
Aktualna sytuacja gospodarcza	10,6	x	6,7	5,9	7,8	x	x	x	x
Nastroje w najbliższym środowisku opozycji	10,2	6,1	9,3	x	x	x	x	6,0	7,8
Spełnienie przez władzę warunków opozycji	9,2	x	x	x	x	x	8,4	x	6,3
Służność decyzji o likwidacji Huty we Wrocławiu	7,7	x	x	x	x	x	x	7,9	6,8
Odmowa udziału w rządzie przez opozycję w obawie przed skupieniem się na niej niezadowolonego społecznego	6,5	x	x	x	x	5,2	7,7	x	x
Preferowane sposoby rozwiązywania sprawy nierentownych zakładów (likwidować bez konsultacji, konsultować, nie likwidować, a przywracać rentowność)	6,1	x	x	x	x	5,9	6,1	6,0	6,7

a) W przypadku małego procentu wyjaśnienia (mniejszego niż 5) w odpowiednich rubrykach wstawiono znak "x".

Tabela 1

w procentach

Cechy badanych	Ocena szans powodzenia rozmów przy "okrągłym stole"					Odpowiedzi na pytanie: "Czy Pana(i) zdaniem rozmowy takie, jak przy <<okrągłym stole>> mogą przyczynić się do poprawy sytuacji w kraju?"				
	bardzo duże	duże	nie-wielkie	żadne	brak oceny	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
<u>Wiek</u>										
Do 25	2	16	41	10	31	14	45	11	4	27
25-35	1	13	51	15	20	14	43	19	3	22
36-45	1	7	56	18	16	16	32	23	6	24
46-60	2	10	47	14	29	16	41	17	5	21
Powyżej 60 lat	2	13	42	10	34	13	37	15	1	34
<u>Miejsce zamieszkania</u>										
Wieś	2	13	45	12	28	15	41	16	3	26
<u>Miasto:</u>										
do 20	1	11	47	14	28	13	44	13	3	26
21-50	-	9	57	13	22	13	36	29	2	21
51-100	1	14	51	15	20	11	44	17	6	22
101-200	-	11	51	16	23	10	42	18	6	25
201-500	1	11	45	14	29	23	36	14	6	23
powyżej 500 tys.mieszkańców	2	11	53	15	19	14	34	21	3	28
<u>Wykształcenie</u>										
Podstawowe	2	13	38	10	37	13	37	14	3	33
Zasadnicze zawodowe	2	11	52	13	23	15	45	15	3	23
Średnie	1	13	52	16	18	14	40	20	4	23
Wyższe	1	9	62	17	12	19	38	26	6	12
<u>Grupy społeczno-zawodowe</u>										
Inteligencja nietechniczna	3	8	61	22	6	19	42	14	6	19
Inteligencja techniczna	-	9	68	9	14	27	41	23	-	9
Technicy	2	17	43	15	23	23	42	11	3	22
<u>Wyspecjalizowani pracownicy umysłowi na poziomie średnim</u>										
Pracownicy biurowi	-	9	61	20	10	16	33	26	6	19
Pracownicy handlu i usług	-	8	51	13	28	3	37	24	6	30
Robotnicy wykwalifikowani	4	16	44	17	20	12	47	21	1	20
Robotnicy niewykwalifikowani	2	13	48	13	24	17	44	16	5	19
Robotnicy niewykwalifikowani ze sfery obsługi	-	12	42	16	30	12	47	16	-	26
Robotnicy indywidualni	3	12	49	11	26	18	38	18	4	21
Prywatni właściciele poza rolnictwem	1	14	43	11	31	8	40	18	2	32
Emeryci i renciści	-	14	67	10	10	19	43	24	10	5
Uczniowie i studenci	1	11	40	12	36	14	35	15	4	33
Kobiety prowadzące gospodarstwo domowe	-	17	52	5	27	13	43	15	2	27
Niepracujący zawodowo z innych powodów	-	10	55	10	25	15	49	10	-	26
<u>Przynależność do PZPR</u>										
Należący	-	11	57	22	9	14	35	27	10	14
Nie należący	2	12	46	13	28	14	41	16	3	27
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>										
Należący	0	10	55	15	19	14	40	18	5	23
Nie należący	2	12	46	13	27	14	40	17	3	26
<u>Przynależność do "Solidarności" przed 13 grudnia '81</u>										
Należący	2	10	51	16	22	17	42	14	4	24
Nie należący	1	12	45	12	29	13	39	18	3	27

Tabela 2

w procentach

Cechy badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Kto jest Pana(i) zdaniem bardziej winien przeciągnięciu się przygotowań do rozmów przy <<okrągłym stole>>?"				
	bardziej władza	bardziej opozycja	w równym stopniu obie strony	ani władza, ani opozycja, muszą one trwać długo	trudno powiedzieć
<u>Wiek</u>					
Do 25	21	18	34	7	19
25-35	17	22	40	5	14
36-45	20	22	37	6	15
46-60	16	17	39	5	23
Powyżej 60 lat	15	15	34	10	27
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	15	18	38	6	23
<u>Miasto:</u>					
do 20	20	18	40	7	16
21-50	14	25	42	4	15
51-100	16	23	43	8	10
101-200	16	16	43	7	18
201-500	28	20	24	7	23
powyżej 500 tys. mieszkańców	24	19	33	8	17
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	14	14	35	9	28
Zasadnicze zawodowe	19	23	36	5	17
Średnie	19	21	40	6	13
Wyższe	24	22	36	5	13
<u>Grupy społeczno-zawodowe</u>					
Inteligencja nietechniczna	31	19	33	3	14
Inteligencja techniczna	27	18	32	-	23
Technicy	22	26	34	3	15
<u>Wyspecjalizowani pracownicy umysłowi na poziomie średnim</u>					
Pracownicy biurowi	16	29	41	5	8
Pracownicy handlu i usług	8	33	28	12	19
Robotnicy wykwalifikowani	23	20	34	7	17
Robotnicy niewykwalifikowani	22	18	43	4	13
Robotnicy niewykwalifikowani ze sfery obsługi	23	9	37	5	26
Rolnicy indywidualni	25	13	29	12	21
Prywatni właściciele poza rolnictwem	10	17	36	7	29
Emeryci i renciści	14	29	52	5	-
Uczniowie i studenci	15	16	34	8	27
Kobiety prowadzące gospodarstwo domowe	23	13	42	5	17
Niepracujący zawodowo z innych powodów	18	15	44	11	13
8	8	29	17	8	38
<u>Przynależność do PZPR</u>					
Należący	11	37	36	6	9
Nie należący	19	17	37	6	21
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący	15	25	39	7	14
Nie należący	19	17	37	6	21
<u>Przynależność do "Solidarności" przed 13 grudnia '81</u>					
Należący	26	13	36	7	17
Nie należący	16	19	37	7	22

Tabela 3

w procentach

Cechy badanych	Deklarowany stosunek wobec potencjalnych uczestników rozmów przy "okrągłym stole"																				
	S. Cioska		C. Kiszczaka		S. Kwiatkowski		J. Ozdowski		A. Gieystra		W. Frasyńska		B. Ceremka		J. Kuronia		A. Michnika		L. Wałęsa		
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
Wiek	20	21	33	42	17	6	18	12	23	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Do 25	23	37	41	45	32	6	32	15	37	6	6	14	15	13	10	17	35	13	25	54	37
26-35	27	36	42	43	34	5	37	18	41	7	7	20	23	20	17	17	56	22	40	49	46
36-45	22	28	42	35	24	7	28	15	27	5	5	13	25	12	16	13	47	12	31	46	47
46-60	19	21	40	30	20	2	23	9	24	3	3	8	18	10	13	7	36	6	26	45	47
Powyżej 60 lat																					
Miejsce zamieszkania	19	26	40	33	20	5	25	10	25	3	3	13	20	13	13	12	42	12	27	50	43
Wieś	29	25	38	44	26	3	30	12	37	3	3	16	22	12	13	15	49	13	32	51	42
Miasto:	19	36	47	38	28	3	24	17	28	5	11	11	31	14	16	10	59	14	44	45	49
do 20	28	30	44	39	25	3	28	12	29	11	15	15	23	16	23	14	56	13	39	41	53
21-50	23	29	30	43	30	3	24	17	37	6	6	20	23	16	17	15	49	15	44	46	50
51-100	23	30	44	40	38	5	36	17	38	6	6	25	25	24	21	17	47	25	36	47	45
101-200	22	39	36	52	37	12	35	23	44	7	7	29	30	26	19	19	53	24	43	50	45
201-500																					
Powyżej 500 tys. mieszkań- ców																					
Wykształcenie	16	21	37	31	16	3	18	8	15	3	3	7	16	9	10	8	35	8	22	48	44
Podstawowe	24	31	43	42	26	3	29	12	30	7	7	22	23	17	19	18	51	20	35	54	40
Zasadnicze zawodowe	26	33	39	46	32	7	34	17	42	6	6	20	30	19	17	17	34	18	42	45	50
Średnie	31	47	48	43	48	11	45	28	63	6	6	32	29	34	27	18	70	23	52	50	46
Wyższe																					
Grupy społeczno-zawodowe	28	64	58	36	56	11	42	42	67	11	11	50	25	47	25	19	72	39	50	56	44
Inteligencja nietechniczna	27	41	36	50	46	9	50	14	64	9	9	36	32	27	23	23	59	23	55	59	36
Inteligencja techniczna	23	42	42	49	43	8	48	17	51	6	6	23	37	25	20	15	65	22	45	46	51
Technicy																					
Wyspecjalizowani pracowni- cy umysłowi na poziomie średnim	29	33	44	44	38	4	37	18	49	4	4	20	31	20	26	14	64	19	48	37	57
Pracownicy biurowi	32	32	46	38	35	9	30	24	38	11	11	11	38	18	25	13	66	12	50	30	65
Pracownicy handlu i usług	23	25	40	34	26	5	31	12	38	5	5	14	21	20	9	21	38	17	31	55	44
Robotnicy wykwalifikowani	24	34	41	47	25	4	29	11	29	8	8	24	23	20	18	20	52	22	35	56	38
Robotnicy niewykwalifiko- wani	9	30	28	40	16	2	19	8	16	-	-	14	16	7	5	14	35	16	28	59	34
Robotnicy niewykwalifiko- wani ze sfery obsługi	13	16	28	42	19	1	27	8	19	1	1	12	20	12	4	13	32	13	18	61	29
Robotnicy indywidualni	17	24	37	31	15	4	20	9	16	5	5	8	17	7	12	11	33	8	22	47	45
Rolnicy właściciele poza rolnictwem	33	48	43	43	38	10	52	19	48	10	10	14	52	24	29	14	71	10	71	43	52
Emeryci i renciści	20	22	43	32	23	4	23	11	28	2	2	13	19	13	13	9	39	9	28	44	48
Uczniowie i studenci	17	32	22	45	17	10	15	22	28	8	8	17	17	22	12	10	43	12	35	56	37
Kobiety prowadzące gospo- darstwo domowe	24	24	40	39	29	5	21	14	29	5	5	16	10	11	9	13	46	16	30	46	51
Niepracujący zawodowo z innych powodów	21	29	38	33	25	4	29	21	21	4	4	17	25	8	25	17	42	13	29	42	42

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
<u>Przynależność do PZPR</u>																				
Należący	41	37	64	28	50	3	45	20	51	10	12	48	11	44	7	78	11	62	24	73
Nie należący	20	28	37	41	23	5	25	13	29	5	18	20	17	12	15	44	16	30	52	41
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>																				
Należący	30	31	48	41	34	4	38	13	35	6	15	31	16	24	11	54	14	45	40	57
Nie należący	20	29	38	39	24	6	25	14	31	5	18	21	17	14	15	44	16	31	51	42
<u>Przynależność do "Solidarności" przed 13 grudnia '81</u>																				
Należący	23	37	39	47	29	5	33	18	41	5	31	24	27	14	25	49	28	35	62	33
Nie należący	19	26	38	37	23	5	24	13	27	5	13	21	13	14	12	44	12	30	46	47

Uwaga - Procenty odnoszące się do wyszczególnionych osób nie sumują się do 100, gdyż pominięto respondentów deklarujących nieznajomość tych osób i nie mających o nich zdania.

a - zaufanie, b - nieufność.